

Unga röster i soc och Soc för unga

Barnrättsdagarna 2025

Lotta Dagnå, enhetschef

Veronica Engström, processledare

Sollentuna

Unga röster i soc och Soc för unga

Barnrättsdagarna 2025

Lotta Dagnå, enhetschef

Veronica Engström, processledare

Sollentuna

Barnkonventionen och placerade barn

2.

Alla barn är lika
mycket värda

12.

Barns rätt att komma
till tals och höras i
frågor som rör barnet

3.

Vid alla beslut
ska barnets bästa
beaktas

20

Barn som inte kan bo
hemma har rätt till
särskilt skydd

25

Rätt till omvårdnad,
skydd, hälsa, översyn
av behandling

Uppdrag till Socialkontoret 2013-05-20

Vuxna måste bättre lyssna till barns röst. Det gäller även barn som socialtjänsten har ansvar för. Kanske än viktigare för just de barnen. Omhändertagna barn har en egen socialsekreterare som sin företrädare till vuxenvärlden.

Vi politiker som flera gånger om året får berättelser om hur "våra" barn mår skildras helt eller näst intill helt av vuxna i de berättelser vi får. Det är mycket bra. Men jag menar på att det vore av stort värde att också höra barnens och ungdomars egna upplevelser.

Därför föreslår jag att socialkontoret får i uppdrag att ta fram en modell där barn som vill tillfrågas att göra en egen beskrivning om hur de upplever sin situation till de politiker som har att besluta om dessa barn. Mindre barn kan erbjudas att rita en teckning eller på annat sätt ha en kommunikation med politiken.

Det är lika rimligt att när en ungdom lämnar socialtjänstens ansvar genom hemflyttning eller uppnått myndighetsålder erbjuds en uppföljningsintervju. Vad var bra vad var mindre bra hur skulle man på annat sätt ha gjort under den tid socialtjänsten haft ansvaret?

Risken för oss beslutsfattare när man inte får barnens egna upplevelser och berättelser är att de blir för mycket anonyma vuxenberättelser. Min uppfattning är att det är ett mer respektfullt bemötande att också inbjuda till en mer direktdialog med de ungdomar och barn som själva vill ge oss sin berättelse.

Alliansen föreslår därför på Folkpartiets initiativ att socialkontoret tar fram en modell som möjliggöra en direktdialog mellan "våra" barn och ungdomar och återkommer efter sommaren med ett sådant förslag.

Lennart Gabrielsson (FP)

Socialnämndens ordförande

Sollentuna

Från uppdrag - till Unga röster

- Inspiration från England
- Respekt för barnen
- Möjlighet att kunna göra skillnad på riktigt.
- Lyfta från individ till grupp
- Inget projekt – det ska finnas kvar över tid.
- Trygga möten, med en mötesledare som inte är deras handläggare

Sollentuna

Varför är det så viktigt?

- Fokus på vår målgrupp
- Lärande organisation
- Lokal kunskap
- Verksamhetsutveckling

Sollentuna

Så startade resan med "Unga röster i soc" som nu hunnit fylla 10 år

Sollentuna

Första mötet

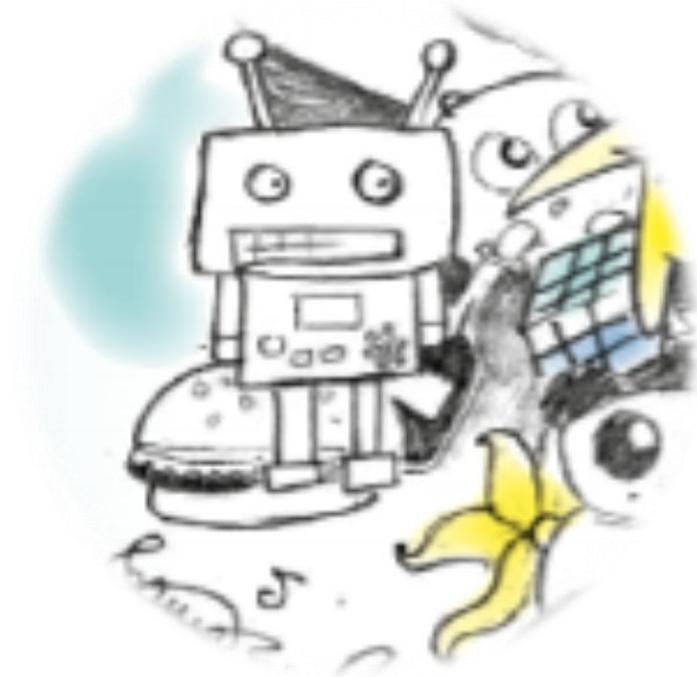
” Ni är skitdåliga på information!”

- Vår tolkning av barns upplevelse – en direkt ögonöppnare!
- För många vuxna i rummet.
- Känslan av att detta är så otroligt viktigt!

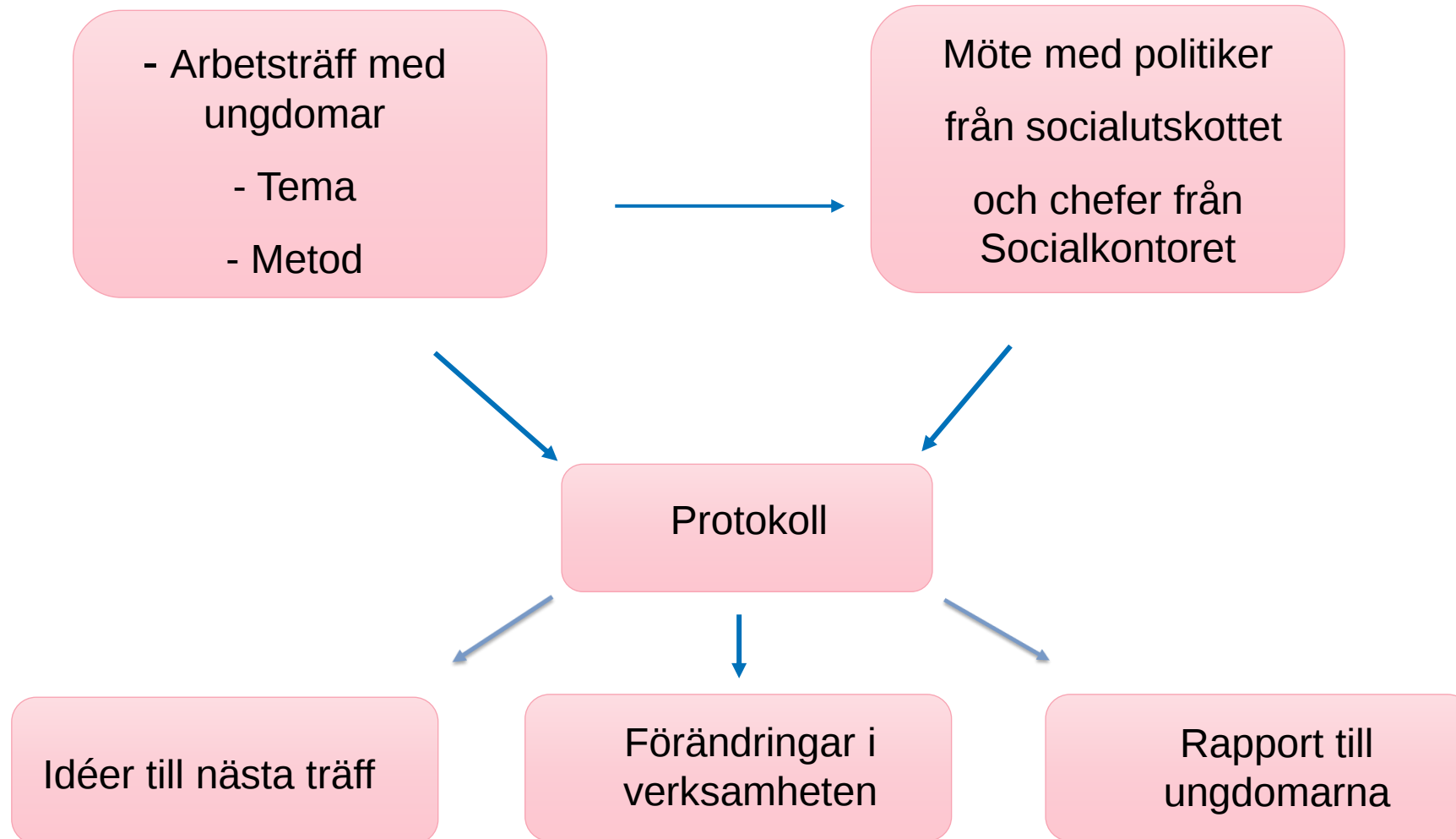
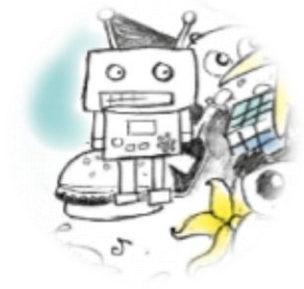

Hur går det till?

- Fyra möten per termin
- Tre av mötena med enbart ungdomarna
- Ett möte där politiker och chefer deltar
- Varje träff har ett tema
- Sker efter skoltid
- Mat och biocheck
- Trygg miljö och förhållningssätt

Process

Vilka ungdomar är med?

- Den unge är 12 år eller äldre
- Inget aktivt missbruk
- Placeringen pågår eller är avslutad
- Unga rekryteras av socialsekreterare inom socialtjänsten eller kommer efter tips av en kompis
- Några ungdomar har inte varit placerade men har haft omfattande insatser av socialtjänsten och vill vara med

Sollentuna

**Mer jämlik
tillgång till stöd**

**Att unga fått
inflytande**

**Kunskap om
placerade ungas
livssituation**

Vad har det lett till?

**Förändringar i
verksamheten**

Bättre information

**Högre
delaktighet**

Sollentuna

Mer jämlik tillgång till stöd

Utmaning: Sämre möjligheter än andra jämnåriga efter utsluss

Resultat:

Tillgång till:

- Sollentunahems bostadskö
- Navigator – för hjälp med arbete och studier
- Praktisk information på kommunens hemsida www.sollentuna.se/ungochplacerad
- Pågående process att förbättra information och stöd i samband med flytt och utsluss

Sollentuna

Delaktighet

Utmaning: Utmaningar kopplat till delaktighet och information i samband med flytt till och från placeringar

Resultat:

- Samtalskorten "min flytt" på temat som togs fram i samarbete med forskare på Stockholms universitet

Sollentuna

”När jag
behövde hjälp
visste jag inte
vart jag skulle
vända mig”

Bättre information

Utmaning: Information till barn och unga om socialtjänsten saknades

Resultat: ”Soc för unga”

- Nya hemsidor om socialtjänsten:
 - www.sollentuna.se/socforunga
 - www.sollentuna.se/ungochplacerad
- Affischer med kontaktuppgifter till socialtjänsten
- Lärarhandledning
- Filmer

Sollentuna

Omsorg & stöd

Akut social hjälp och
jourer +

Anhörigstöd +

Borgerlig begravning

Borgerlig vigsel +

Dödsfall och
dödsboanmälan

Ekonomiskt stöd och
rådgivning +

Familj, barn och
ungdom +

Funktionsnedsättning +

Hemlöshet

Soc för unga

Soc för unga

Socialtjänsten finns för att barn och unga ska ha en trygg uppväxt. De här sidorna är speciellt för dig som är barn eller ungdom. Här berättar vi vilken hjälp du kan få av socialtjänsten, hur du kontaktar oss och vad som händer när du gör det.

När kan socialtjänsten hjälpa till?

Alla barn har rätt att må bra, vara trygga och ha någon som tar hand om dem.

Hitta på sidan

När kan socialtjänsten hjälpa till?

Om du inte kan bo kvar hemma

Har du redan kontakt med oss?

Andra verksamheter som kan hjälpa dig

Soc för unga

Lärarhandledning

Socialtjänsten – en viktig del av välfärden

Lärarhandledning – en föregångare!

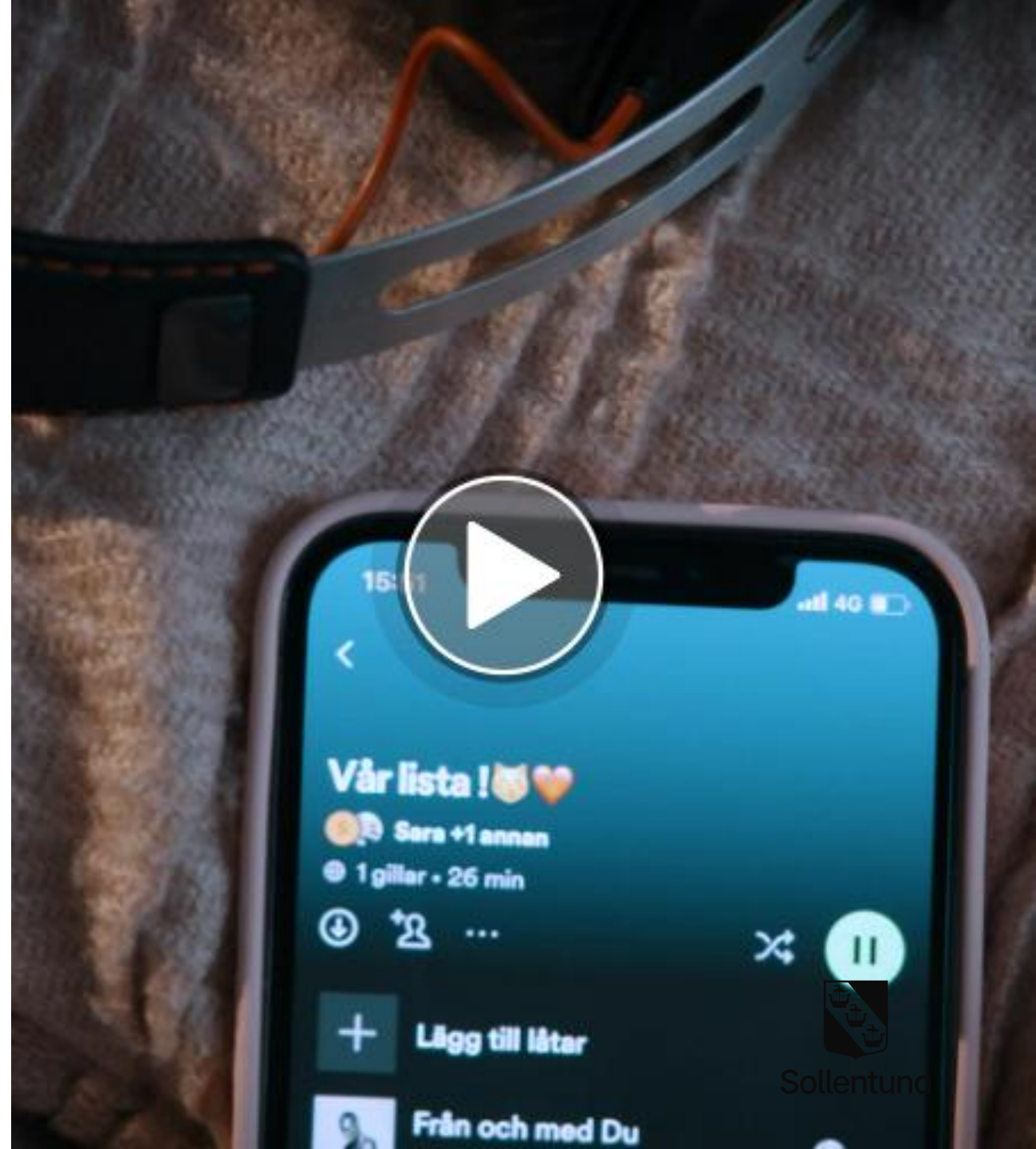
- Ett stöd för lärare som vill undervisa om socialtjänsten
- Innehåller bland annat:
 - Koppling till läroplanen
 - Socialtjänsten – en översikt
 - Förslag till lektionsupplägg
 - Påhittade exempel med filmer
 - Presentation att använda i undervisningen

Filmen om Sara

Sara har en pojkvän fast hon inte får för sina föräldrar... frågor att diskutera i klassen:

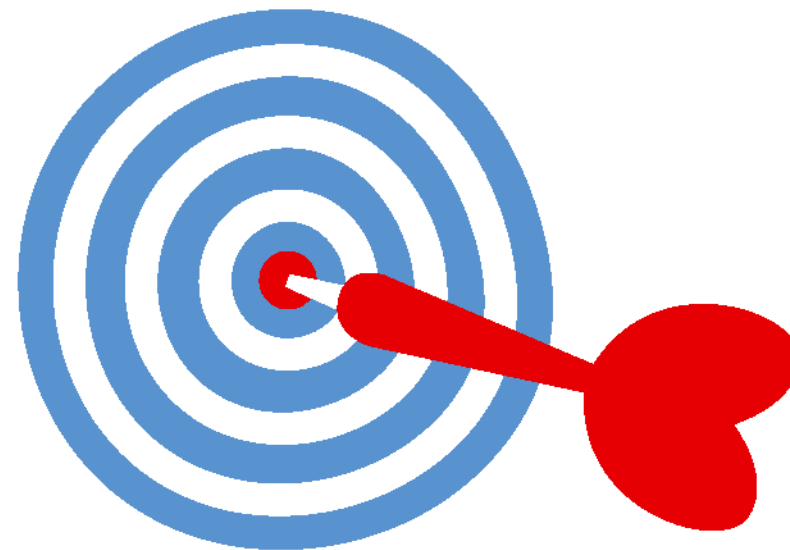
- Vad kan Sara göra och vem kan hon prata med om sin situation?
- Vad skulle du som klasskompis till Sara vilja göra i det läget?

https://www.sollentuna.se/omsorg--stod/soc_for_unga/lararhandledning/

Soc för unga – vad ger det för resultat?

- Ylva Spånberger Weitz/FoU Nordväst har följeforskat på Soc för unga från start
- Utvärdering av lärarhandledningen
- Slutrapport samt artiklar om hela "Soc för unga"
- Fokus idag är utvärderingen av lärarhandledningen
- Hänvisningar och länkar hittas längst bak i presentationen

TABELL 4. KUNSKAP OM OCH ATTITYDER TILL SOCIALTJÄNSTEN
FÖRE RESPEKTIVE EFTER GENOMFÖRD UNDERVISNING

ANDEL (%) ELEVER SOM HAR KRYSSAT FÖR RESPEKTIVE ALTERNATIV. n=569

FRÅGA	SVAR					
	Stämmer bra		Stämmer inte alls		Vet ej	
	FÖRE	EFTER	FÖRE	EFTER	FÖRE	EFTER
HOS SOCIALTJÄNSTEN KAN BARN FÅ HJÄLP OM:						
- barnet har det jobbigt hemma	61	92	4	3	35	5
- barnet har det jobbigt i skolan	45	72	8	6	47	22
- barnet ofta hamnar i bråk	44	73	9	7	73	20
- barnets föräldrar dricker för mycket	55	90	6	4	90	6
- någon i barnets familj blir slagen	53	84	7	4	84	12
- barnets familj har dåligt med pengar	26	77	12	8	77	15
JAG TROR ATT SOCIALTJÄNSTEN:						
- lyssnar på vad barn berättar	58	84	7	7	36	10
- är bra på att hjälpa	53	77	7	7	40	15
Viktigt att få information om socialtjänsten i skolan	58	79	4	6	38	14
Bra om lärare hör av sig till socialtjänsten vid oro	34	65	15	11	51	24

FÖRÄNDRING I PROCENTENHETER
MELLAN FÖRE- OCH EFTERMÄTNING

Har hört talas om socialtjänsten

Socialtjänsten kan hjälpa om man har det jobbigt hemma

Tror att socialtjänsten är bra på att hjälpa

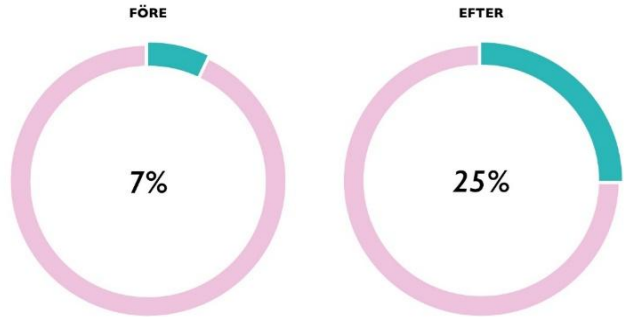

**TABELL 5. ELEVERNAS SVAR PÅ VART DE SKULLE
VÄNDA SIG OM DE BEHÖVER HJÄLP**
FÖRE RESPEKTIVE EFTER GENOMFÖRD UNDERVISNING

ANDEL (%) ELEVER SOM HAR KRYSSAT FÖR RESPEKTIVE ALTERNATIV. n=569

	SVAR			SVAR	
	FÖRE	EFTER		FÖRE	EFTER
ETT PRIVAT NÄTVERK:			VUXEN I SKOLAN:		
En förälder	79	76	En lärare	30	31
En kompis	53	54	Skolkurator	13	17
Ett syskon	31	27	Skolsyster	7	10
OFFENTLIG VERKSAMHET:			IDEEL ORGANSISATION:		
Fältare	1	3	BRIS	13	21
Socialtjänst	7	25			
BUP	4	8			
Ungdomsmottagning	4	10			

**SÅ MÅNGA SKULLE VÄNDA SIG TILL SOCIALTJÄNSTEN
OM DE BEHÖVDE HJÄLP**
FÖRE RESPEKTIVE EFTER GENOMFÖRD UNDERVISNING

VAD ÄR DET VIKTIGASTE SOM DU TYCKER ATT DU HAR LÄRT DIG OM SOCIALTJÄNSTEN?

TEMATISK SAMMANSTÄLLNING AV ELEVERNAS ÖPPNA SVAR PÅ FRÅGAN

ÖVERGRIPANDE TEMA FÖLJT AV EXEMPEL PÅ ÖPPNA SVAR (CITAT) FRÅN ENKÄTEN

ATT SOCIALTJÄNSTEN HJÄLPER

Att socialtjänsten kan hjälpa (elev åk 1-2)

Att de hjälper barn och vuxna (elev åk 4-5)

Att man kan få hjälp när man vill (elev åk 7-9)

ATT DET ÄR TRYGGT ATT PRATA MED SOCIALTJÄNSTEN

Att man kan prata med folk där anonymt om man vill.

Och på hemsidan så finns det en lämna sidan snabbt knapp det är också bra (elev åk 4-5)

Att dom lyssnar på ungdomar och hjälper dom (elev åk 7-9)

ATT SOCIALTJÄNSTEN FINNS OCH HUR DE KAN KONTAKTAS

Att få veta att socialtjänsten finns (elev åk 1-2)

Jag tycker att det viktigaste är att man vet hur man kontaktar soc och vad de kan hjälpa till med (elev åk 4-5)

Det viktigaste jag lärde mig var att socialtjänsten finns. Jag visste inte det innan (elev åk 7-9)

JAG HAR EN ANNAN BILD AV SOCIALTJÄNSTEN NU

Att soc kan hjälpa till med det mesta och att ryktet med att soc förstör familjer inte är sann (elev åk 4-5)

Att man fick en annan bild om det och verkligen förstod vad de hjälper till med (elev åk 7-9)

OLIKA FORMER AV STÖD OCH HJÄLP SOM SOC. ERBJUDER

Om man har svårt hemma eller i skolan då ska man gå till socialtjänsten (elev åk 1-2)

Att de hjälper bara inte ungdomar som mår dåligt och [är] missbehandlade. T.ex. visste jag inte att de hjälper till med pengar och folk som dricker mycket (elev åk 4-5)

Att man kan komma dit även om man bara vill prata om något man mår dåligt över (elev åk 7-9)

JAG HAR INTE LÄRT MIG NÅGOT

Jag har inte lärt mig något nytt (elev åk 4-5)

Inget särskilt (elev åk 7-9)

Att man kan prata
med folk där anonymt
om man vill

Att soc kan hjälpa till med
det mesta och att ryktet
med att soc förstör familjer
inte är sann

Det viktigaste jag
lärde mig var att
socialtjänsten
finns. Jag visste
inte det innan

Sollentuna

Sammanfattade resultat

- Elevernas kunskap om socialtjänsten och hur man kan få hjälp av både socialtjänsten och andra verksamheter var högre efter genomförd undervisning
- Fler elever fick en mer positiv attityd till socialtjänsten – men uttalat negativa attityder tycks ha påverkats i lägre grad
- Eleverna beskriver kunskapen om socialtjänsten som viktig för dem

Unga röster i soc 10 år!

- I höstas firades 10-årsjubileum – vilket uppmärksammades med ett firande och en samlingsskrift
- Ungdomarna i Unga röster i soc har bidragit till utveckling för socialtjänsten, andra kommuner och myndigheter, men också för sig själva
- I skriften finns;
 - Intervjuer med tidigare deltagare
 - Intervjuer med personer som bidragit till att Unga röster finns
 - En sammanställning över teman och ungdomarnas tankar genom åren

Unga röster i soc

Tio år med brukarrådet för placerade barn och unga i Sollentuna kommun

Caroline Jonsson

Avslutningsord från en tidigare deltagare...

”Det borde vara självklart inom en kommun att prioritera forum med fokus på barns röster och rättigheter. Inte bara genom att lyssna på barn och unga, utan att faktiskt betrakta samtalen som en möjlighet att förändra. Ett ungdomsråd behövs för deltagarnas skull men även för att socialtjänsten ska hålla sig relevant och hålla i det långa loppet”

Publikationer om Soc för unga och Unga roster i soc

- Bernhardsson, J. (2015). *UNGA RÖSTER I SOC En utvärdering av ett brukarråd för placerade barn och ungdomar i Sollentuna kommun.* (rapport 2015:3). FoU Nordväst. https://www.fou-nordvast.se/wp-content/uploads/2016/12/Unga-r%C3%B6ster-i-soc_Bernhardsson_2015.pdf
- Jonsson, C (2004). Unga röster i soc – Tio år med brukarrådet för placerade barn och unga i Sollentuna kommun. Sollentuna; FoU Nordväst och Sollentuna kommun. <https://www.fou-nordvast.se/publikationer/barn-ungdom-familj/unga-roster-i-soc-10-ar/>
- Spånberger Weitz, Y. (2018). *Undervisning om socialtjänsten – Lärarhandledningen 'Soc för unga' som stöd för en mer tillgänglig socialtjänst för barn och unga. Utvärdering av pilotprojekt.* Forskningsrapport 2018:1. Sollentuna: FoU Nordväst. <https://www.fou-nordvast.se/2018/08/07/undervisning-om-socialtjansten-i-skolan/>
- Spånberger Weitz, Y. & Hagström, M. (2022). Barn och ungas uppfattningar om socialtjänsten – erfarenheter från en riktad undervisningsinsats. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 29(1), 71-90. <https://socvet.se/article/view/4415/3527>
- Spånberger Weitz, Y. (2022). “The home isn’t like a safe space for them” – Ideals of home and family relationships in children’s talk about family adversity and help-seeking. *Children & Society*. DOI: [10.1111/chso.12604](https://doi.org/10.1111/chso.12604)
- Spånberger Weitz, Y. (2022). *En känd och tillgänglig socialtjänst för barn och unga? Följeforskning av en undervisningsinsats för att stärka barn och ungas kunskap om socialtjänsten. Slutrapport.* Järfälla: FoU Nordväst. <https://www.fou-nordvast.se/publikationer/barn-ungdom-familj/en-kand-och-tillganglig-socialtjanst-for-barn-och-unga/>

Frågor?

Sollentuna

Tack för ert intresse!

Lotta Dagnå, enhetschef

lotta.dagna@sollentuna.se

08-579 212 77

Veronica Engström, processledare

Veronica.engstrom@sollentuna.se

08-579 212 79

Sollentuna

Sollentuna

Mitt i möjligheterna | sollentuna.se